

„АМЕРИКА В СИЛІ СТРИМАТИ НАІЗД, ЯКЩО ДО ЦЬОГО ДІЙДЕ“

Вашингтон, 28. березня. — Луїс Джансон, 58-літній уроженець Вест-Вірджинії, склав присягу як секретар оборони. Він приходить на місце першого секретаря оборони Джеймса Форестала. Під час церемонії присяги на подвір'ї секретаріату в Пентагоні будинок зібрався 10,000 визначних видців, між ними уступаючий секретар і інші члени кабінету та високі військові офіцери всіх трьох ділянок оборони. Після складення присяги Джансон оприлюднив заяву з 250 слів. У ній виразно зазначив, що Америка не шукає війни, а змагає до миру; що розміри красної оборони Америки не походять з її бажання, але були їй накинени; а як „дійде до агресії, то ми переконані, що ми будемо в силі її заставити“.

Медаль Визначної Служби для Форестала

Після заприсягнення нового секретаря, уступаючий секретар оборони, Джеймс Форестал, поїхав попрацювати з президентом Труманом до Білого Дому і тут, серед несподіваної церемонії, президент прийняв на його груди Медаль Визначної Служби з цисловими відзнаками призначення. Незабаром після того Форестал вийшов на спочинок на Флориду. Тут поїхав теж колишній голова генерального штабу, ген. Девіт Д. Айзенгавер, який захворів серед перепрацювання. Він дістав хвилю відпустку як президент університету Колумбії на працю при складанні планів оборони в Вашингтоні.

ВУГЛЕКОПИ ВЕРНУЛИСЯ ДО ПРАЦІ

Вашингтон. — Після двотижневих наказаних ваканцій вуглекопи у стеях на схід від ріки Мисісипі вернулися спокійно до праці в понеділок 28 березня. Загально кажуть, що голова майнерської юнії, Джан Л. Луїс, планує якийсь новий трюк при нагоді відновлення контракту в червні. Докищо звисне, що він хоче торгувати для вуглекопів більші виплати з фонду добродійності. Щоб це досягнути, він хоче збільшити фонд підвищеною доплатою до фонду від підприємств.

СТРАК РОБІТНИКІВ У ТОВАРОВІХ МАГАЗИНАХ У НЬЮ-ЙОРКІ

Нью-Йорк. — Півтора тисячі робітників у магазинах поїхали в Нью-Йорк вийшли на страйк і стримали доставку товарів вартості \$100,000,000. Ці товари змагалися в складах в Джерзі Сіті, Нью-Йорку, Брукліні і Стейтен Айленді. Юнія каже, що власники відмовилися вести переговори в справі підвищення платні й тому прийшло до страйку. У Нью-Йорку запанувала теж загроза страйку шоферів на таксіках. Вони належать до юнії під головуством Луїса з майнерської юнії.

ВІДМОВИЛИ ПРАВА НЕДОТОРКАНОСТІ ДЛЯ ГУБЧЕВА

Вашингтон. — Департамент стеїту формально відмовив права недоторкості Валентину А. Губичеві, обвинуваченому в шпигунстві проти

ВІЗНАЮТЬ ПІДГОТОВЛЕННЯ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ НЕОБХІДНОСТІ

Вашингтон. — Провідні експерти американських комунікаційних систем звернулися до бізнесовців з закликом зробити свого роду жертву для підготовки до національної необхідності. На зібранні 500 провідних бізнесовців промовляв бригадир генерал Дейвід Сарноф, президент ради Радіо Корпорації Америки. Він висловив погляд, що військові планувачі повинні полікати до співпраці найліпші мозки з американського промислу і досвідних лабораторій при плануванні промислової мобілізації з кінечності.

КУПИВА БІРЖЕВИХ ПАПЕРІВ НА КРЕДИТ ОБМЕЖЕНА ДО 50%

Вашингтон. — Федеральна Рада Резерви надала розпорядження, щоб обмежити продаж цінних паперів на кредит тільки до висоти 50 відсотків, замість дотеперішніх продажів до 75 відсотків. Рада Резерви каже, що це причиниться до поборення інфляції. Рада каже, що нема потреби купувати „на марджін“ коли загально обмежується кредити в підприємствах. Обмеження купівлі „на марджін“ причиниться до зменшення спекуляції на біржах.

ПОМЕР МАНІШЕВИЦЬ, ФАБРИКАНТ МАЦІ

Маямі Біч, Флорида. — Тут помер у віці 62 літ Джозеф Манішевиц, президент корпорації виробів жидкої пастки мацї й інших кошерних продуктів. Він був сином рабіна з Синсинатї, який заснував першу фабрику мацї. Головне підприємство поміщене в Джерзі Сіті, у стеїті Нью-Джерсі. Фабрику будуть вести далі його сини.

ЗНИЖУЮТЬ ЦІНУ МОЛОКА

Нью-Йорк. — Франсіс Еліот, президент Ворден Фарм Продукте оприлюднює, що від п'ятниці ціна молока буде знижена 1 цент на кварта. Від того дня буде знижена ціна молока і підприємстві Шефільда та інших дрібних компаній. Це вже третя знижка ціни молока від січня 1949 р.

ПРИВЕЗЕНО КОСТИ МЛЮДИНИ З ПЕРЕД МІЛІОНА РОКІВ

Нью-Йорк. — Останки кістки людини, званої в науці як Парантропос Красіденс, привезено до Нью-Йорку з Преторії, в Південній Африці. Знавці кажуть, що це зразок людини в первісний стані, коли то чоловік мусів боротися за своє існування з сильнішими сотворіннями без приладів.

Злучених Держав. Він висловив протест проти свого арешту на цій підставі, що він придільний до праці Об'єднаних Держав.

ВІДЗВА

ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ДО НОВИХ УКРАЇНСЬКИХ ІМІГРАНТІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ І В КАНАДІ

НОВИ АМЕРИКАНСЬКІ І КАНАДІСЬКІ УКРАЇНЦІ, БРАТИ І СЕСТРИ:

Український Народний Союз вітає Вас на цій благословенній, бо вільній Американській Землі.

П'ятдесятять років тому українські піоніри в Америці створили цей Український Народний Союз, щоб „з'єднати братньо всіх американських українців і їх потомків без огляду на їх політичні чи релігійні переконання“, щоб „вести моральну й матеріальну допомогу своїм членам та дбати про їх духовний і матеріальний добробут“, щоб „дангути нашу імміграцію духово, стерти з неї печатку рабства та відкрити їй очі до світла правди і знання“ та щоб „давати матеріальну й моральну допомогу Рідному Краєві і допомогти йому здобути собі свою правду і свою волю в своїй хаті“.

П'ятдесятять років Український Народний Союз найбільшим вкладом труду, праці і жертв здійснив успішно ці свої цілі, об'єднавши для них вже понад 50,000 найвідоміших американських українців та здобувши понад 10,000,000 дол. майна. За тих 55 років Український Народний Союз створив історію і немає сьогодні ділянки українського громадського життя в Америці, яка не носила б його печаті, як і немає важливішої інституції ані акції в Україні, що їх Український Народний Союз не підтримує би та яким він не допоміг би впровадити цих п'ять десятиків років своєї історії.

Коли під час і після Другої Світової Війни сотні тисяч українців були змушені ворогом покинути свою Рідну Землю і коли лиха доля розпорщила їх по всіх бездоріжжях світу, Український Народний Союз по своїм силам і можностям взяв рішальну участь в організації для них допомогов і рятункових акцій, що проявилось головним в цій величезній підтримці, що їх Український Народний Союз, його орган „Свобода“ та весь великий загаль його членства від самого початку дають Злученому Українському Американському Допомоговому Комітетові. І коли сьогодні ця праця дає такі благородні наслідки, коли в кожному транспорті нових іммігрантів творять великий відсоток українці, то ці успіхи є теж успіхами Українського Народного Союзу та його членства.

Головний Уряд Українського Народного Союзу з вдовільним і признанням стверджує що Ви, опинившись на цій вільній американській і канадській землі, відчули і зрозуміли вагу і значення Українського Народного Союзу в українському житті та оцінили його працю. Доказом цього може послужити факт, що протягом минулого року понад 1,000 нових українських іммігрантів в Злучених Державах і в Канаді стали членами цієї всенародної української організації, Українського Народного Союзу. Деякі з Вас стали його членами вже в перших місяцях цього року, а ще близько 80% творять нові іммігранти.

Стверджуючи це для історії, Головний Уряд Українського Народного Союзу, з нагоди свого річного засідання, звертається до Вас усіх, тих, що вже приїхали і які ще прийдуть на цю вільну землю, з гарячим закликом:

Вступаєте в ряди Українського Народного Союзу. Допоможіть здійснювати ці високі ідеали, що їх поклали в основу цієї організації і перші піоніри; допоможіть дивити цей тагар праці і обов'язків, що на ньому лежить історія та важкі обставини українського народу. Доручіться до цього Українського Народного Союзу для спільних ідей, для спільної праці в спільних інтересах та для спільного добра нашого народу, нашої громади, нас усіх разом і кожного зокрема.

Сплетені американський і український прапори та дружньо стиснені руки на членських відзнаках У. Н. Союзу стали символом цієї організації. Закликаємо і Вас стати під цим символом! Злучімо наші руки, наші сили в дружній праці та під американським і українським прапорами йдімо до спільної мети, до кращого завтра!

ГОЛОВНИЙ УРЯД УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ:

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ: Микола Муранко, гол. президент; Григорій Герман, заст. гол. президента; Марія Малевич, заст. гол. президента; Дмитро Галиччін, гол. секретар; Роман Слободян, гол. касієр.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ: Дмитро Канітула, Володимир Гриняк, д-р Амвросій Т. Кібіс, Іван В. Іванчук, Степан Куропась.

ГОЛОВНІ РАДИ: Павло Дуда, Степан Слободян, Іван Романішин, Тарас Шпікула, Володимир Дідик, Геновефа Зепко-Жеребик, Микола Давискиба, Іван Кокольський, Дмитро Шмагала, Олена Штогрин, Петро Кучма.

Джерзі Сіті, Н. Дж., дия 24. березня 1949.

ЗАКОРДОННІ ДЕЛЕГАТИ ПОІДУТЬ НА „МИРОВУ МІСІЮ“ ДО РІЗНИХ МІСТ

Нью-Йорк, 29 березня. — Майже всі закордонні делегати, які прибули на Культурну й Наукову Конференцію для Світового Миру до Нью-Йорку, вийдуть за кілька днів в „мирові місії“ до різних американських міст, включаючи Ньюарк, Філадельфію, Балтимор, Дітроїт, Сан-Луїс і Лос-Анджелес. Після покінчення нарад конференції вибрано „комітет акцій“, який має скласти програму праці для об'єднання людства в мирних цілях. Комітет назвав себе „Культурний і Науковий Комітетом для Світового Миру“. Він планує зібрати мільйони підписів в Америці і вислати до президента Трумана петицію, щоб він втрумав мир у світі.

Після конференції в Нью-Йорку суд мусів наладнати деякі справи, злучені з пікетуванням конференції патріотичними організаціями. Так д-р Марк Стравс з Брукліна, який вийшов до пікетування „мі-і Ервін Вагнер з Нью-Йорку, мусили заплатити кару по \$25 у Нью-Йорку

МОСКВА ПРО „ГІСТЕРІЮ РЕАКЦІЇ“ В НЬЮ-ЙОРКУ

Москва, 29 березня. — Московська преса подала довгі звідомлення про „небувалу в історії“ п'ятиколонну „культурну конференцію“ в Нью-Йорку, що — як відомо — викликала спонтанний масовий протест американців проти допущення більшовицьких агітаторів до цієї країни. Багато місяць і уваги приділила цій справі партія „Правда“, пишучи про „небувалу зацікавленість конференцією, не зважаючи на всі намагання американських реакційних кол викликати гістерію проти лідерів прогресивних народів, що беруть участь в конференції“. Подаючи в своїй редакції виступи поодиноких п'ятиколонників та більшовицьких агітаторів, „Правда“ в тому самому виданні передрукує теж новелу Горького про Нью-Йорк, написану ним під час його відвідин в Нью-Йорку в 1906 році.

УСПІШНА ПІДГОТОВКА КОНСТИТУЦІЇ РАДИ ЕВРОПИ

Лондон, 29. березня. — Вчора тут почалася конференція представників дев'ятиох західно-європейських країн, завданням якої є провірити та остаточно підготувати проект конституції спільної Ради Європи, що опісля мала б бути остаточно них справ заінтересованих країн.

В конференції беруть участь представники Британії, Франції, Бельгії, Голандії, Данії, Люксембургу, Швеції, Норвегії, Італії та Ірландії. Після двох тижнів засідань в британському міністерстві закордонних справ, вчора видано офіційний комунікат, в якому стверджується, що „конференція почала провірку проекту для Ради Європи“ та що „досягнуто у великій мірі спільне порозуміння щодо головних принципів пропонуваної організації, але ще є теж багато подробиць, що залишаються до вирішення“. В комунікаті рівночасно говориться, що „ціллі цієї конференції є досягнути порозуміння щодо всіх питань в цій справі, та підготувати спільні пропозиції, що будуть передані до вирішення конференції міністрів закордонних справ, яка — як можна сподіватися — відбудеться в Лондоні в деякому часі після Великодня“. Пропонувати Раді Європи вважається найважливішим далішим кроком в об'єднанні європейських країн. Рада буде своєрідним європейським надурядом і матиме відповідну езекутивну силу.

НЕ БУДЕ ЗМІН У ФРАНЦУЗЬКОМУ УРЯДІ

Париж, 29 березня. — Французький прем'єр Кей-заявив, що у висліді останніх департаментальних виборів, що принесли виразну перемогу партії урядової коаліції, він буде рішучо протиставляти будучим змінам у уряді, що їх домагається партія ген. де Голя. Прем'єр заявив, що в цих виборах він прийняв виклик обох екстремістичних напрямків, націоналістичного під проводом ген. де Голя і комуністичного, але у виборах „на-рід Франції“ виявив недовіру своє довір'я до уряду“.

ЧЕРГОВА ВЕЛИКА ПОРАЗКА БОЛЬШЕВИКІВ В ГРЕЦІ

Атени, 29 березня. — Генеральний штаб грецької армії повідомив про чергове розгромлення більшої сили більшовицьких партизанів в битві в районі гір Пумерка. Згідно з цим повідомленням, грецькі війська розгромили практично цілу партизанську бригаду. Зі загальної сили около 1,500 більшовиків, 242 було вбитих і 447 взятих в полон.

ТУРЕЦЬКА ПРЕСА ПРОТИ НЕВТРАЛЬНОСТІ

Істамбул, 29 березня. — У відповідь на проголошену в урядовому органі „Улус“ думку, що Туреччина на випадок третьої світової війни повинна зберегти „збройну нейтральність“, майже всі інші турецькі газети відповіли, що така можливість є тепер „легендою“ та що тільки виразне становище Туреччини по боці західних союзників може врятувати цю країну від більшовицької загрози.

БОЛЬШЕВИКИ ЗНОВУ ДОМАГАЮТЬСЯ ВИДАЧІ СКИТАЛЬНИКІВ З АВСТРІЇ

Лондон, 29 березня. — Совєтські представники на конференції заступників міністрів закордонних справ, що підготували мирний договір з Австрією, вчора знову намарно намагалися вписати в проект договору виразу, що примусову репатріацію скитальників зі західних зон Австрії. Представники Америки, Британії та Франції рішучо спротивилися цим домаганням і конференцію віпрошено, не досягнувши жадного есенціонального успіху в нарадах. Під час нарад совєтський представник знову виступив з відомою вже лайкою на скитальників, скріплюючи цим ще більше становіще західних представників в цій справі. Згідно зі статистикою, в західних зонах Австрії перебуває під охороною західних союзників приблизно 432,000 втікачів, до яких більшовики виставляють свої претензії.

ВІСЬМОДНАСЯТНА ПІСЬМОВА ІСТОРИЯ 150 НІМЕЦЬКИХ ФАБРИК

Лондон, 29 березня (АП). — З авторитетних дипломатичджерел тут повідомлено, що Британія і Франція погодилися на більшість американських пропозицій та рішили викреслити з листи призначених для розбірки і передачі іншим країнам в характері воєнних відшкодовань 150 німецьких фабрик. Америка пропонувала, щоб зняти з цієї листи 167 фабрик. Рішення винесла спільна комісія, але воно ще вимагає затвердження британського і французького уряду. Рівночасно рішення дозволити німцям на продукцію цілого ряду виробів, що їх раніше було заборонено з огляду на їх можливе використання для воєнних цілей.

В ЧЕРВНІ ВІДБУДУТЬСЯ ВИБОРИ В ТРИЄСТІ

Трієст, 29 березня. — В місяці червні мають відбутися перші в історії „вільної території“ Трієсту вибори до міської ради. Загально вважається, що вибори на цій території, яка є під протекторатом Британії і Америки, будуть своєрідним плебісцитом та виявлять волю населення щодо дальшої долі цієї території, іменню, чи вона має залишитися „вільною“, чи прилучитися до Італії.

ДОПУСТИЛИ СОВЕТСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА В АМЕРИКАНСЬКУ ЗОНУ

Франкфурт, 29 березня. — Бюро ген. Л. Д. Клея дозволило берлінському кореспондентові московської „Правди“ відвідати американську зону та зібрати матеріали про совєтських дітей в таборах скитальників, зокрема в таборі в Вад Кіссінген, що там повинні бути, згідно з його інформаціями. Це був перший дозвіл на відвідання совєтського кореспондента в американській зоні від часу блокади Берліна.

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1102 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	\$7.00	One year	\$7.00
На пів року	\$3.75	Six months	\$3.75
На три місяці	\$2.00	Three months	\$2.00
В Джерсі Сіті і Закордоном:			
Foreign and Jersey City Rates:			
На рік	\$10.00	One year	\$10.00
На пів року	\$5.25	Six months	\$5.25
На три місяці	\$2.75	Three months	\$2.75
Число з понеділка (англійською Частинкою):			
Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):			
На рік	\$2.50	One year	\$2.50
На пів року	\$1.50	Six months	\$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПІЛЬНЕ ДОБРО

Минулого тижня, в дні від 21-го до 25-го березня, відбулися звичайні річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, попереджені односторонньою контролею діловодства, майна та організаційного життя цієї великої організації американських українців.

Річні збори Головного Уряду УНСОЮЗУ — це приписана статуту рутинна, що повторюється кожного року. Проте, це важлива подія, що становить важливий етап не тільки в житті і праці цієї організації, але й в нашому загальному американсько-українському житті. Це вже випливає зі справді всенародного характеру УНСОЮЗУ, його ідей і традицій, його дотеперішньої праці і успіхів та його осереднього значення в цілому нашому громадському житті. Під цим кутом відбуваються теж щорічні наради Головного Уряду цієї організації та її загальні конвенції що кожних чотири роки. Під цим кутом треба теж ті наради розглядати і оцінювати.

Зі звітів головних урядників за минулий рік, як також зі загальних підсумків праці УНСОЮЗУ в звітному році виявляються два головні напрями цієї праці: союзово-організаційний та загально-громадський. Кожний з головних урядників підкреслював у своєму звіті свою „чисто“ союзову та загально-громадську працю. Організація нових членів до У. Н. Союзу йшла вперше з активною участю в допоміжній акції, що її веде ЗУАДКОМІТЕТ та в політичній акції, що її очолює Український Конгресовий Комітет. Активна участь в місцевому громадському житті, у влаштуванні імпрез, в культурно-освітній та іншій громадській роботі доповнює цей образ. Головні урядники та широкі загальні члени УНСОЮЗУ є не тільки кар'єри і активними членами своєї організації, але вони повинні бути теж прекладними громадянами під кожним оглядом. Живі ідеї УНСОЮЗУ знаходять своє всебічне виявлення в живих людях і в цьому криється головна тасмійна успіхів цієї організації. Своїми ідеями, своєю працею та своїми досягненнями як і своїм ідеальним оточенням особистих і загальних інтересів свого членства, Український Народний Союз став спільним добром в першій мірі широкого американського і канадського, а далі і цілого українського загалу.

На підсумках та досвідах минулорічної праці, річні збори Головного Уряду УНСОЮЗУ внесли цілий ряд важливих постанов та напрямків для праці в майбутньому. Крім ухвалення 10,000 доларів на народні цілі, крім перебрання ініціативи в організуванні Вищих Освітніх Курсів та цілого ряду інших постанов, видвинуто гасло збільшення Союзу до 55 тисяч членів та поведення організаційної праці в двох важливих напрямках: серед народженої тут американсько-української молоді та серед нової української імміграції. Це без сумніву найважливіше рішення цих зборів, бо воно має з'єднати в спільній праці для спільного добра дві природні екстремі американсько-українського загалу, для чого єдиний Український Народний Союз може дати найтвердішу базу та найширші форми, створюючи найкращу синтезу американсько-українських ідей. Це є чергове велике завдання на шляху невпинного росту цього загально-українського добра — Українського Народного Союзу, і спільним обов'язком цілого американсько-українського громади є докласти усіх зусиль, щоб це чергове спільне завдання для спільного добра було здійснене.

Не для миру і не для науки

Триденні наради так званої „Культурної й Наукової Конференції для світового миру“, що відбулись в Нью-Йорку, виявили наглядно тільки те, що було сповіджене усіма тими, що визнаються на совітській пропаганді. Це не була ніяка „наукова“ чи „культурна“ конференція, хоч — на жаль — між учасниками були і такі, що їх можна зарахувати до наукового світу.

Хто читав об'єктивні звітності з цієї „конференції“, той мусів прийти до переконання, що на тих нарадах „учені“, „письменники“ та „мистці“ говорили на вічевий лад як пропагандисти, а деякі послуговувались звичайною демагогією, чи звичайною брехнею, як це було з совітськими делегатами. Тих останніх могло навіть дивувати, як можна було їм прийти до чужої країни на публічне зібрання і повторити ті неправди про владу цієї країни та життя в ній, які вони розголосили в Москві. Та це, що ми вважаємо свободою слова і джентельменством демократів, вони вважали її найбільшою слабкістю. Нацистські провідники (особливо Гельбел!) свого часу прямо висміювали подібне джентельменство німецької демократичної більшості, кажучи, чому їм не користуватись глупотою демократів, яка їм помагає здійснювати їхні цілі. Наслідки такої термістичної прихильності демократичних метод, добре знаємо. Комуністи використовують в Америці різні „лібералізи“ у такий самий спосіб, як нацисти використовували в Німеччині демократів. Викори-

стали їх вони теж і на своїй черговій імпрезі, якою була „Культурна та Наукова Конференція для світового миру“. Д-р Норман Вінсент Піл, проповідник минулої неділі в Марбл Кліфтейт Чорч у Нью-Йорку на тему згаданої Конференції та сесії в Медисон Сквер Гарден, говорив про „червону інвазію“. Казав, це не був напад ворожих армій, але „людей з такими поглядами, які нас знищили б“. Д-р Піл, заявляючи за повну свободу слова, додав, що люди, що перебувають в Москві, не мають свободи, а мусять тільки повторити десятками разів одне й те саме, що їм диктував Кремль. Вони не є людьми з своїми власними думками, а тільки маріонетками. До того їх вивчено брехати і уживати усіх нечесних способів, якщо тільки це помагає їхнім цілям. Це, казав д-р Піл, є наука Леніна і Сталіна. Тому, крім хто слухав цього, що говорять совітські делегати, повинен добре пам'ятати, хто їх вивчив так говорити.

Комуністи постали на цей зід, кого тільки могли дістати з „учених“, „письменників“ та „мистців“ в Америці, але свої цілі такі не сягнули, бо американський загаль уже тепер краще визнається на аранжованих „комуністами імпрезах“. Як вони не були б — це маніфестації за Росію, а проти Америки. Проте шкода є, бо Кремль виснажив цілу ту конференцію на баламучення підбитих ним народів. Мовляв, спускається на дно! Навіть в Америці тріумфують представники Москви і перемагають.

Польська книжка про Україну

Д-р Станіслав Скішпек, автор англійської книжки про Галичину, видав 1948 р. розвідку під назвою: „Українська державна програма на тлі дійсності“. Автор зібрав у своїй книжці, що вийшла в Лондоні коштом „Союзу південно-східних земель Польської республіки“, матеріали для освітлення польсько-українських відносин у минулому та в сучасності. На цю книжку треба нам звернути увагу. В передмові д-р Скішпек пише про важку українську проблему в міжнародній політиці: „Поряд з Росією і самими українцями, серед яких з усіх більшою силою почав відроджуватися незалежницький рух, сьогодні в українській справі є заінтересовані всі народи центрально-східної Європи, поневолені Совітською Росією“.

Проте, визнавши вагу української справи, Скішпек у своїй праці дуже старанно дробує доказати, що ідея утворення незалежної і собор-

ної України не має ґрунту. Як це він робить? Дуже просто: автор використовує числа статистики і ними хоче показати, мовляв, українці живуть у своїй політичній фантазії.

Д-р Скішпек подає числа втрат українського народу під більшовицькою Москвою. Він стверджує загально відомий факт, що Україна під владою Москви від року 1917 до 1939 не зросла в числі. Одночасно народ московський виріс до 100 мільйонів! Скішпек робить припущення, що на Україні українці ледви складають половину людності. А коли так, то, мовляв, український елемент не в силі буде опанувати своєї території. Тому — радить українцям д-р Скішпек — вигідніше українцям зректися Галичини і Волині на користь Польщі і зосередити всю увагу на свої східні землі.

Цей висновок польський автор уважає за справедливий і доцільний. Спільний польсько-

український фронт проти Росії Скішпек вважає за можливий тільки тоді, коли б українці визнали польські „права“ на Галичину („Східно-Малопольщу“) і Волинь. Інакше — лише Скішпек, Польща була б у ролі сторони, що дає, а Україна той, що бере...

Д-р Скішпек обіцяє українцям допомогу Польщі для утворення незалежної України, якщо б ми зреклися наших західних земель. Цікаво зазначити: Скішпек не хоче міряти польської проблеми тією мірою, що Україну. Приміром: чи може польський народ заповнити простори між Бугом і Одром та Найсою, що тепер належать до Польщі? Що буде з поляками, коли їм, окрім цих просторів, дати ще Білу Русь і західні українські землі — Волинь і Галичину?

Скішпек виразно не любить українців. Для нього сумніве, чи українці мають право до традицій Київської держави. Він — з того факту, що князів династія на Московщині була родом із Києва — готовий уважати і Московщину за наслідницю Старо-Київської держави. Чи теперішня Англія, що має династію з німецького Ганноверу, вважає себе за дідичку Ганноверської держави?

Скішпек згідливо пише: „Для українців історія — це не тільки наука, що має завдання по змозі точне і згідне з правдою представлення дійсності, але і знаряддя політичної боротьби, щось, що хоче видавати себе за історію, а не перестало ще бути пропагандою“. Таке твердження д-р Скішпек мусів би підперти фактами. На жаль, він цього не зробив. Ми — зі свого боку — можемо показати на таких польських істориків, що всіх сил докладали на те, щоб послужити польській пропаганді, особливо проти українців (Равіта Гавронський, Вацлав Собеський і багато інших). Школа Володимира Антоновича і Михайла Драгоманова, що ставила, як перше завдання, шукання історичної правди, хоч би вона була і нам самим неприємна, лишила в українській науці певне коріння. І Михайло Грушевський, про якого зневажливо пише д-р Скішпек, належить до найбільших істориків 20 віку.

Через свою нехоть до українців Скішпек вважає за передчасні і небажані всякі плани міждержавного зближення України і Польщі. Українські західні землі йому потрібні лише на те, щоб мати зв'язок з „природними союзниками“ — Румунією і Угорщиною...

Як бачимо, книжка Скішпека — це нова пісня на старий лад. Хоч нема в ній повного заперечення української проблеми і нашого права на самостійність (п. Скішпек, напр., „дарує“ Україні Донбас і Крим), але за ці „дарунки“ він вимагає, щоб ми зреклися

Лев Ясінух.

3 нашої щоденності

Частина українського народу, що у своїй поневільній мандрівці, спричиненій політичними умовами на рідній землі, спинився немов подорожні в Австрії, дожидаючи дальшої мандрівки на постійніше поселення. З близько 20 тисяч душ залишилося сьогодні малочисне понад половину, а й це число малі майже з місяця на місяць. Та не зважаючи на свою розсіяність по всіх австрійських країнах, не зважаючи на свої осідки по таборах і по приватних помешканнях, всі вони об'єднані тією самою провідною думкою: зберегти свою українськість та робити по своїм силам українську роботу для підтримання її живучості власного українського духа, щоб як найвидатніше піднести, поширити і скріпити українську справу та допомогти власному народові чесно відістатися на волю, а собі заслужити право на плекання у мріях поворот на Батьківщину, не в характері блудних синів, але як дорогі діти. Важко, навід дуже важко доводиться жити з кожною наступною хвилиною, бо стісняються шоразбільше можливості якогось небузд заробітку в міру намагання автохтонів упорядкувати і сконденсувати господарські й політичні відносини в їхній країні. Твердість матеріального тягара помітний на пр. у такому об'єкті, що не зважаючи на розмірно чисельний виїзд, деякі табори такі збільшують число українських мешканців. Значить — до них напливають шораз нові семі, що дотепер жили приватно. Це тільки ті, що мусять, чи пов'язані своїми зайняттями в українських установах, оскільки до остаточності „на волі“ дожидаючи обіцяної заробленої платні, якої їм від низьких місць ніхто не платить, бо нема в чого. Це може відбутися навіть дуже відомо на українській справі, коли б н. пр. учителі української Братської гімназії у своїй ма-

теріяльній безвихідності перенесли до „табору, як це вже деякі були приневолені й зробити. Але що ж, на це нема в нас сили, а сама добра воля не вистачає!

Та назагал скитальці не зневіряться, не падуть духом. Силою розуму й волі, загартовані твердістю долі, держаться вони доволі бадьоро, почувачи себе немов одною родиною. Справдні вияви свого існування вони як добрий інструмент резонують кожний правильний згук. Повно їх у церкві в неділю, повно їх на всяких сходах з різних нагод, щоб тільки разом, щоб тільки не забракло їхньої участі. Таким, уживаючим, об'єднуючим моментом були в останніх днях роковини Шевченка. Коли дома вони сходили вже на трафаретну обов'язковість, то тут вони являються дійсно великим національним святом, з якого українська душа виходить щільною, загітою до розпаленості пророчим піднятим погромовим словом українського ба — вселюдського гнію. Нарід, що має Шевченка, а з ним й глибоку мистецьку форму вискарку свій заклик, наказ, острого і шлях не тільки на час запевняти й неволі, але й на час світлості народу — не може пропасти. Це вичуває й про це впертоється еміграція, що твердить, як це було в кращих обставинах на рідній землі. Очевидно — було б може зайвим описувати Шевченківські обходи в різних місцях. Вистане тільки для історії еміграції відмітити, що всі вони, чи їх улаштували старші, чи студенти, чи школярі, були оповиті пієтизмом до великого Сина України, глибокою вірою в його нагнаний слова й гарячим бажанням іти за ним, доки не „оживе добра слава, слава України“.

Наказне „від французької окупатської влади“ представництво українців в Інсбруці піддає саме тепер деякій зміні у провіді. Дотеперішній керманчик цієї організації, доцент д-р Ю. Федінський, перейшов після року свого видатного, наскрізь демократичного режиму, на працю в ІРО. З того приводу поставили українці на своїх сходах 12 березня ц. р. нове „терно“ для вирішення французької влади, хто з нього має бути теперішнім представником. Дотепер так складалось, що француз брали під увагу першого з „терна“. Якщо б так склалось і тим разом, то представником був би проф. тутешньої гімназії, Іван-Бурда, людина чесна, працююча й обов'язкова. Тоді можна б припустити, що справи поточаться знов

П. О.

(Докінчення на стор. 4-тій).

УЛАС САМЧУК

СОНЦЕ З ЗАХОДУ

РОМАН.

56)

Вона поглинула тільки свої мочки на шийках. — Не можу на неї гніватися. Це єство жіночого роду так скромне, що я мусу бути з ним овечо добрим. Але ти трошки одягнись...

— Ну... Одягнись... Певно... — тягнула вона слово за словом, при тому проталкала сама, мов кішка. Механічно гасила цигарку в попільницю...

— Чи не могла б я вам запропонувати чашку мого чаю? — сказала вона з розсміяними очима Кальчуків.

— Ага! Попала! Маємо чудовий чай!

— Там вип'ємо вина!

— Ні. Чай! Чудовий, паху-

нового експерименту... Демон має хороші наміри, і я його прекрасно розумію...

Після пахучий, добрий чай. Пахло м'ятою. Було тепло, якраз тепло, так, як буває, коли в жилах тече гаряча кров, а душа повна гарячими надіями. Кримський підходив до вікна, там падали білі шматки з неба. Униз гуло кілька моторів. — Мені все здається, що ми на кораблі, — каже він. — Пливемо! І гаразд! Головне — не думати, що це кінець!... Маю ось тут найкращих двоє людей: Ема й Пана! Так от знайте: кажу вам напередодні такого Нового Року, що можливо його будемо пам'ятати не тільки ми. Я проживаю хвилини мого завершення. Ні. Не думайте фальшиво! Я ще не вмеру. Але в ці дні я чую себе в порсто-рах. Чую себе в історії. От ця порцелянова чашечка чаю, ось ці олив'яні очі, ось цей бурштин жіночих кіс, ось цей ре-

вольєр у кишені, ось ці шматки на столі... Чи знаєш, — казав він до Кальчука, — що значить для мене ці хвилини? І саме тепер, у цей час, я пізнав чародійство любови двох жінок... Це чари! Це отрута. Ілюзія і вина. Я сам люблю і хочу, щоб любили всі. Коли я вранці прокидаюся, я чую виразно, як по всіх моїх жилах тече трунок любови... Я п'яний кожного ранку... Вже з ранку, як тільки розплющу очі...

Пара з чашок підіймалася і мішалася з димом. Пальці Еми з рубіновими закінченнями димляться димом „мемфіс“. Піє нечужі уста творчо посміхаються. Незграбний Кальчук роз'яснено дивиться в цю симфонію, де любов горить, мов вогні з оливи, де вмішуються барви і барви захопленої уяви, де розкидаються і згортаються сувої старих пергаменів, на яких писано багато з'яків завороженої

приваби. У телефонній комірці гостинниці весь час кричати: — Нема! Дуже шкода! На жаль, нема! — Ти вигуки посилаються у різних напрямках — до Відня, до Волового, до Варшави. Нема! — кажуть на всі боки. Все тут, до останнього кутка, вже запхане. Тут забгато людей. Всі сюди хочуть, і тому тут ніде нема зайвого місця.

У всіх залах і коридорах шум і рух. Здається, сюди увірвався ураган, що не знає, як звідсіля вирватися. Вигукують, підносять до привітання по-римськи руку, вигаркують слова. Два чужі типи в гумових плащах, на яких не встигли розтопитись клаті снігу, впахалися до портверної. З ними дві вималювані дами у каракулях... — Не маємо, на жаль, — каже портвер ломаною німецькою мовою. — Кайн цімєр! Шаде! Ми б самі хотіли їх мати, але нема!...

Пани і дами пхаються далі. Іх це не переконує. Людська повині нестримно росте. У великій залі маскарара. У малій купчуються всі постійні гості. З чехами мир. На маскарара мають бути міністри і генерали. Містер Вінч повернувся з Ясіня, де він перефотографував усіх гуцулів. Бігають тожогові молодички в одностроях пожежників. Містер Вінч хотів ванну. Даремно. Ванна зайнята від ранку до вечора, мов бібліяна купил овеца. Містер Вінч неможливо страждає і це переносить на ділу політику Карпатської України. Це ще добре, що він знайшов ось якусь дірку, куди впах своє довге і тонке тіло, яке бодай може закурити люльку та випити склянку гарячого вина. Він хотів віски, але і тут потерпів ще раз невдачу...

Боже, скільки тут зараз трагедій. Та сотня людей у каракулях, що тиснуться при дів-

рях і що звика до простору, напевно почувається, мов на страшиному суді, саме в ту мить, коли Христос каже: йдіте в геєнну огненную...

Містер Вінч має перекладача з уряду пропаганди і веде з ним сутубо „прозаїчну мову“. Вони читають останнє число „Нової Свободи“, а там самі розмови про якогось графа Телекі, що відважився сказати, ніби та сама Карпатська Україна все одно не уникне корони Святого Степана.

Вся решта світової преси — гер Кляйн, пан-з „Нового Часу“, рожева пан-з „Журналу“, що також повернулася з Ясіня, сидять у дуже тісному куті і регочуться трьома мовами одночасно. Вони не кажуть, чого їм так весело, але їм весело.

— Бий руку, Кримський; — гуде пан з „Нового Часу“.

— Стоп! Що є?

(Далі буде).

